Akademik Etik & Hukuk | Orta | Herkes

Turnitin Yapay Zekâ Tespiti Nasıl Çalışır? Sonuç Ne Kadar Güvenilir? (2026)

Turnitin'in yapay zekâ yazım göstergesi benzerlik oranından ayrı bir tahmindir: uzun düzyazıyı inceler, %1–19 aralığını yıldızla gizler ve tek başına yaptırım gerekçesi olmamalıdır. Madde işleyişi, dil sınırlarını ve sonuç yüksek çıkınca yapılacakları anlatır.

Zafer Hoca · Yayın: 08.11.2026 · 9 dk okuma

Kısaca: Turnitin'in yapay zekâ yazım göstergesi, benzerlik oranından bağımsız bir **olasılık tahminidir**; metninizin bir kaynakla eşleştiğini değil, uzun düzyazı cümlelerinin bir dil modeline benzediğini söyler. Sonuç 0 ya da %20–100 olarak verilir; %1–19 aralığı yanlış pozitif riski yüksek olduğu için yıldızla (*%) gösterilir. Turnitin'e göre gösterge her zaman doğru olmayabilir ve öğrenci hakkında olumsuz bir işlemin tek dayanağı yapılmamalıdır. Belgelerde desteklenen diller İngilizce, İspanyolca ve Japoncadır.

Turnitin yapay zekâ tespiti nedir, benzerlik oranından farkı ne?

Turnitin bugün bir ödev ya da tez taslağı için iki ayrı sonuç üretebilir: alışılmış **benzerlik oranı** (Similarity) ve **yapay zekâ yazım göstergesi** (AI writing indicator). Benzerlik oranı metninizi internet kaynakları, yayınlar ve daha önce gönderilmiş çalışmalarla karşılaştırır; renkli eşleşmeleri ve kaynak listesini nasıl okuyacağınız Turnitin benzerlik oranı nasıl yorumlanır maddesinde anlatılıyor. Bu madde ise öbür göstergeye, yani yapay zekâ tespitinin nasıl çalıştığına, nerede yanıldığına ve sonuç yüksek çıktığında ne yapacağınıza odaklanır.

İki sonuç birbirinden bağımsızdır. Turnitin'in kılavuzuna göre yapay zekâ yüzdesi benzerlik puanından ayrıdır ve yapay zekâ vurguları benzerlik raporunda görünmez. Benzerlik oranınız %3 iken yapay zekâ göstergesi yüksek çıkabilir; benzerliğiniz yüksekken yapay zekâ göstergesi 0 olabilir. Biri “bu metin şu kaynağa benziyor”, öbürü “bu cümleler bir dil modelinin yazacağı cümlelere benziyor” der.

Yapay zekâ göstergesi nasıl çalışır?

Gösterge bir eşleştirme değil, sınıflandırma modelidir. Metindeki cümleleri inceler ve her bölümün büyük dil modelleri, sohbet botları ya da sözcük değiştirici (spinner) araçlarla üretilmiş olma olasılığını tahmin eder. Ortada gösterilebilecek bir “kaynak metin” yoktur; bu yüzden benzerlik raporundaki gibi “şu cümle şu makaleden” diye bir kanıt sunmaz.

Hangi metinler değerlendirilir?

Turnitin, değerlendirmeye aldığı bölüme “nitelikli metin” (qualifying text) der: deneme, tez, makale gibi uzun biçimli yazılardaki **düzyazı cümleleri**. Kılavuza göre model şiir, senaryo ve kodda yapay zekâ metnini güvenilir biçimde saptayamaz; madde işaretli listeleri, tabloları ve açıklamalı kaynakçaları ise hiç değerlendirmez. Farklı yazı türlerinin karıştığı belgelerde yüzde ile vurgulanan alanların birbirini tutmayabileceğini de belirtir.

Gösterilen yüzde, bütün belgenin değil, **nitelikli metnin** ne kadarının yapay zekâ üretimi

sayıldığını gösterir. Tezinizin yarısı tablo ve listelerden oluşuyorsa yüzde yalnız geri kalan düzyazı üzerinden hesaplanır.

Raporda hangi kategoriler var?

- **Yalnız yapay zekâ ile üretilmiş metin:** Bir dil modelince üretilmiş olması muhtemel cümleler.
- **Yapay zekâ ile üretilip yapay zekâ ile yeniden ifade edilmiş metin:** Önce yapay zekâyla yazılıp sonra bir parafraz aracı ya da sözcük değiştiriciyle değiştirildiği tahmin edilen cümleler.

Turnitin'in açıklamalarına göre yeniden ifade (parafraz) aracı ve “bypasser” denen gizleme aracı tespiti yalnız İngilizce modelde bulunur. Yani metni bir “insansılaştırma” aracından geçirmek, İngilizce metinlerde ayrı bir kategoriyle işaretlenme riskini ortadan kaldırmaz.

Turnitin yapay zekâ yüzdesi nasıl okunur?

Raporda göreceğiniz gösterge birkaç biçimde çıkabilir. Turnitin'in kılavuzundaki anlamları şöyledir:

Görünüm	Anlamı	Ne yapmalı?
%0	Nitelikli metinde yapay zekâ üretimi saptanmadı	Gösterge açısından ek işlem gerekmez; benzerlik raporuna ayrıca bakın
*% (yıldız)	Tahmin %1–19 aralığında; yanlış pozitif oranı yüksek olduğu için sayı ve vurgu gösterilmez	Bunu “yapay zekâ bulundu” diye okumayın; güvenilirliği düşük bir sinyaldir
%20–100	Nitelikli metnin bu kadarının yapay zekâ üretimi olduğu tahmin ediliyor	Vurgulanan bölümleri inceleyin; yazım sürecinizi belgeleyebilecek durumda olun
- - (gri)	Rapor işlenemedi; dosya şartları karşılanmıyor ya da gönderim bu özellikten önce	Dosya türü, uzunluk ve dil şartlarına bakın
! (hata)	İşlem başarısız oldu	Daha sonra yeniden deneyin; sürerse kurumunuzun Turnitin yöneticisine bildirin

Yıldız uygulaması 8 Temmuz 2024'ten sonraki gönderimler için geçerlidir; bu tarihten önce oluşturulmuş eski raporlarda %20'nin altında sayısal değerler görebilirsiniz. Elinizde eski bir rapor varsa bu farkı hesaba katın.

Yüzde, “metnin şu kadarını yapay zekâ yazdı” diye kesin bir ölçüm değildir. Turnitin'in kendi ifadesiyle model insan yazısını, yapay zekâ yazısını ve yeniden ifade edilmiş yapay zekâ yazısını yanlış sınıflandırabilir; sonuç insan değerlendirmesi ve kurumun akademik kurallarıyla birlikte ele alınmalıdır.

Turnitin yapay zekâ tespiti Türkçe metinlerde çalışır mı?

Turnitin'in yapay zekâ raporu için yayımladığı dosya şartlarında desteklenen diller **İngilizce, İspanyolca ve Japonca** olarak sayılıyor; Türkçe bu listede yok (Kasım 2026 itibarıyla). Türkçe yazılmış bir tez ya da ödev için gösterge büyük olasılıkla işlenemez ve gri “- -” işaretiyle döner. Turnitin dil desteğini zaman içinde genişletebilir; güncel durumu kurumunuzun Turnitin sayfasından ya da Turnitin'in yardım merkezinden kontrol edin.

Bu, Türkçe metinlerin denetimsiz olduğu anlamına gelmez. Benzerlik taraması Türkçe metinlerde de yapılır; danışman ve jüri üyeleri metni okurken tutarsız üslup, uydurma kaynak ya da konuya uymayan genel cümleler gibi işaretlere bakabilir. İngilizce yazdığınız makale ve ödevler ise

göstergenin kapsamındadır; Türkçe ve İngilizce bölümleri bir arada olan bir belgenin nasıl işlendiğini kurumunuzun Turnitin yöneticisine sorun.

Dosya şartları

- En az **300 sözcük** uzun biçimli düzyazı
- En çok **30.000 sözcük**
- Dosya boyutu **100 MB'den küçük**
- Dosya türleri: .docx, .pdf, .txt, .rtf

Kısa bir özet, bir tablo ağırlıklı ek ya da madde işaretli bir sunum notu bu şartları karşılamayabilir. Çok uzun bir doktora tezi tek dosya hâlinde sınırı aşıyorsa kurumunuzun nasıl bir yol izlediğini enstitüden öğrenin.

Sonuç ne kadar güvenilir? Yanlış pozitifler neden olur?

Yapay zekâ dedektörlerinin temel sınırı, kanıta değil benzerliğe dayanmasıdır. Model “bu cümle bir dil modelinin yazacağı cümleye benziyor” diye karar verir; oysa insanlar da kalıplaşmış, sade ve öngörülebilir cümleler kurar. Turnitin'in kendisi yanlış pozitiflerin bir olasılık olduğunu, düşük puan aralığında daha sık görüldüğünü ve bu yüzden %1–19 aralığını yıldızla gizlediğini açıklıyor.

Göstergeyi yanıltabilecek durumlar genel olarak şunlardır:

- **Kalıplaşmış akademik bölümler:** Yöntem anlatımları, standart tanımlar, ölçek tanıtımları ve şablona yakın giriş paragrafları öngörülebilir bir dil taşır.
- **Yoğun dil düzeltme:** Dilbilgisi ve üslup araçlarının metni baştan sona yeniden kurması, özgün yazıyı makine üretimine benzer bir yapıya sokabilir.
- **Ana dili İngilizce olmayan yazarların sade İngilizcesi:** Dedektörlerin basit ve tekrarlı cümle yapılarını yanlış işaretleyebileceği akademik çevrelerde tartışılan bir konudur.
- **Karışık belge yapısı:** Düzyazı, liste ve tabloların iç içe olduğu metinlerde yüzde ile vurgular birbirini tutmayabilir.

Ters yönde de hata olur: yapay zekâyla yazılmış bir metin elle değiştirildiğinde gösterge düşük çıkabilir. Bu yüzden düşük bir sonuç “temiz” belgesi, yüksek bir sonuç da “suçlu” kararı değildir. Gösterge, okuyan kişiye nereye dikkatle bakması gerektiğini söyleyen bir işarettir.

Yapay zekâ göstergesi yüksek çıktıysa ne yapmalı? Adım adım

1. **Raporu ve vurgulanan bölümleri isteyin.** Hangi paragrafların işaretlendiğini görmeden savunma hazırlayamazsınız. Raporu kimin görebileceği kurumun lisans ve ayarlarına bağlıdır; öğrenci olarak doğrudan göremiyorsanız danışmanınızdan isteyin.
2. **İşaretlenen bölümleri kendinize sorun.** Bu kısımları bir yapay zekâ aracıyla mı yazdınız, düzelttirdiniz mi, yoksa tamamen kendiniz mi yazdınız? Dürüst bir döküm, sonraki her adımın temelidir.
3. **Yazım sürecinizin izlerini toplayın.** Word ya da Google Dokümanlar sürüm geçmişi, eski taslaklar, el notları, kaynak yöneticisindeki notlar, danışmanla yazışmalar ve tarihli dosyalar metni sizin yazdığınızı gösteren en güçlü belgelerdir.
4. **Metni anlatabilecek durumda olun.** İşaretlenen bir paragrafın hangi kaynaklara dayandığını, neden o sırayla kurulduğunu sözlü olarak açıklayabilmek, kâğıt üzerindeki her yüzdeden daha ikna edicidir.
5. **Kullandıysanız beyan edin.** Kurumunuzun izin verdiği bir kullanım (örneğin dil düzeltme)

yaptıysanız bunu nasıl ve nerede kullandığınızla birlikte açıkça söyleyin; saklamak, izinli bir kullanımı bile sorun hâline getirir.

6. **Resmî süreç başlarsa yazılı ilerleyin.** Konu disiplin ya da etik incelemesine giderse savunmanızı yazılı verin, belgelerinizi ekleyin ve kurumun itiraz yollarını öğrenin. Etik süreçlerin genel işleyişi için akademik etik ihlal ihbar süreci maddesine bakabilirsiniz.

Tez ya da makale yazarken düzenli kaydedilen bir sürüm geçmişi, olası bir yapay zekâ şüphesine karşı en ucuz sigortadır. Metni tek oturumda başka bir yerden kopyalayıp yapıştırmak yerine doğrudan çalışma dosyanızda yazın.

Yapay zekâ kullanmak yasak mı? Beyan ve kurum politikası

Turnitin'in göstergesi bir kural koymaz; neyin serbest, neyin yasak olduğunu kurumunuz belirler. Üniversiteler, enstitüler ve dergiler üretken yapay zekâ için farklı politikalar uygular: kimi dil düzeltmeye beyan şartıyla izin verir, kimi metin üretimini tamamen yasaklar, kimi dersi veren öğretim üyesine bırakır. Bu yüzden önce kendi kurumunuzun yazılı kuralını öğrenin; yalnızca “herkes kullanıyor” varsayımıyla hareket etmeyin.

Türkiye'de YÖK, Mayıs 2024'te “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber”i yayımladı; rehber, içerik üretiminde yapay zekâ kullanıldığını eserde bildirmemeyi intihal gibi olası etik sorunlara yol açabilecek durumlar arasında sayar. Kullanımınızı nasıl beyan edeceğinizi makale ve tezde yapay zekâ kullanım beyanı maddesinde bulabilirsiniz.

Genel bir çerçeve olarak şu ayrım işinize yarar:

Kullanım	Gösterge açısından	Etik açıdan
Fikir üretme, kaynak arama, konu haritası çıkarma	Metne girmediği sürece etkilemez	Çoğu kurumda kabul görür; kaynakları kendiniz doğrulayın
Kendi yazdığınız metne dil ve yazım düzeltmesi	Kapsamlı yeniden yazım olursa işaretlenebilir	Kurala göre beyan gerekebilir
Paragraf ya da bölüm ürettirip kullanma	İşaretlenme olasılığı yüksek	Beyansız kullanım çoğu kurumda etik ihlal sayılır
Üretilen metni “insansılaştırma” aracından geçirme	İngilizce metinde ayrı kategoriyle işaretlenebilir	Gizleme amacı taşıdığı için ihlali ağırlaştırır

Yapay zekânın akademik çalışmada hangi işlerde kabul gördüğünü ve beyanın nasıl yazılacağını lisansüstü eğitimde yapay zekâ araçları maddesinde, intihalin tanımını ve türlerini intihal nedir, nasıl önlenir maddesinde bulabilirsiniz.

Sık yapılan hatalar ve yanlış inanışlar

- **“Ücretsiz bir dedektörde %0 çıktı, Turnitin'de de çıkar.”** Her dedektör farklı modelle çalışır; bir aracın sonucu öbürünü öngörmez. Ücretsiz sitelere tez metni yüklemek ayrıca gizlilik riski taşır.
- **“Yıldız işareti yapay zekâ bulunduğunu gösterir.”** Yıldız, tahminin güvenilir sayılmayacak kadar düşük olduğunu gösterir; sayı ve vurgu bu yüzden gizlenir.
- **“Benzerlik düşükse yapay zekâ sorunu da yoktur.”** İki gösterge bağımsızdır; yapay zekâ metni kaynakla eşleşmediği için benzerlik oranı çoğu zaman düşük çıkar.
- **“Parafraz aracından geçirirsem kurtulurum.”** İngilizce modelin ayrı bir yeniden ifade

kategorisi var; üstelik gizleme girişimi asıl sorunu büyütür. Benzerlik oranının meşru yollarla nasıl düşürüleceği Turnitin benzerlik oranı düşürme maddesinde anlatılıyor.

- **“Yüksek yüzde tek başına intihal kanıtıdır.”** Turnitin bunu açıkça reddeder: gösterge olumsuz bir işlemin tek dayanağı olmamalıdır.
- **“Türkçe tezim taranamıyorsa istediğim gibi kullanabilirim.”** Kurallar araca değil size bağlıdır; jüri metni okur ve sizden yazdığınızı açıklamanızı bekler.

Turnitin, iThenticate ve diğer araçların genel karşılaştırması için intihal tespit araçları karşılaştırması maddesine, teslim öncesi son kontroller için tez teslim kontrol listesi maddesine bakabilirsiniz.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- Turnitin Guides — AI writing detection in the classic report view: https://guides.turnitin.com/hc/en-us/articles/28457596598925-AI-writing-detection-in-the-classic-report-view
- Turnitin Help Center — Yapay zekâ puanının neden *% göründüğü: https://helpcenter.turnitin.com/hc/en-us/articles/46245332050317-Why-is-the-AI-Writing-Detection-report-score-showing-as
- Turnitin Guides — yapay zekâ yazım raporu, dosya şartları ve diller: https://guides.turnitin.com/hc/jp/articles/22774058814093
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) — bilimsel etik ve lisansüstü eğitim düzenlemeleri: https://www.yok.gov.tr
- YÖK — Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber (Mayıs 2024; Marmara Üniversitesi'nin yayımladığı kopya): https://turkiyat.marmara.edu.tr/dosya/tae/Yapay%20Zeka%20Kullan%C4%B1m%C4%B1na%20Dair%20Etik%20Rehber.pdf
- Kendi üniversitenizin ve enstitünüzün üretken yapay zekâ kullanım politikası ile tez yazım kılavuzu

Etiketler: #Etik #İntihal #Tez

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza